

KULCS
a járási /városi vetélkedőre (2019-2020)

9. osztály

1. Javítsd ki a helyesírási hibákat! (20 pont)

(A tanuló hibáit a 20 pontból vonjuk le!)

A Bereg-vidéken a korai kézimunkák alapanyagát kenderfonalból szőtték, a későbbieket pamut és kender, majd tisztán pamutfonal alkotta. A kenderfonal nehezen színezhető, ezért a régi vásznakon kevés szín és dísz volt. A kékre és pirosra festett fonalból egyszerű díszítésű csíkokat szőttek a kendőbe. A XX. század elején megjelent a pamutfonal, ami lehetővé tette a szőttesek szín- és díszvilágának gazdagodását. A mértanias csíkváltozatok mellett kialakult a virágos-szegfűs, rózsás, tulipános, eperleveles, bokros mintázás. A bonyolultabb csíkozás eszközei a szedőtű, a kis- és nagy csíkszedő deszka. A szedett csíkhhoz gyári pamutot használtak. Vidékünkön hagyományosan a szőttesek fehér alapon piros és kék színekkel készültek, ma már a mintákat piros és fekete színnel készítik.

2. Elemezd a mondatot! Készítsd el az ágrajzát! (10 pont)

(5 pont – a mondatelemzésre, 5 pont – az ágrajzra.

Ha helytelen a megoldás, akkor az 5-5 pontból vonjuk le a hibákat!)

Technikai okokból a következőképpen ábrázoljuk:

Odakinn már setteng a reggel.

odakinn – helyhatározó

már– időhatározó

setteng – állítmány

a reggel – alany

3. Válaszd el a következő szavakat minden lehetséges helyen! (12 pont)

ma-dzag, ha-lan-dzsa, e-dző, gyű-rű-dzik, fin-dzsa, me-ne-dzser, bo-dza, pe-dzi, lo-pó-dzott, bri-dzset, ma-ha-ra-dzsa, tá-dzsik,

4. Írd le az alábbi szavakat, húzd alá a mellékneveket, és foglald őket mondatba!

(6 pont)

hosszú, hosszúság, zöltség, **zöld**, **új**, újság, **hajlékony**, hajlik, nagyít, **kedves**, kedvel, **lapos**, lapít

5. Írd le a mondatokat, pótoldd a hiányzó kötőszót! Ábrázold a mondatok közötti viszonyt! (3 pont)

1. Tegnap még hiányoztam az edzésről, **de** holnap már biztos ott leszek a többi között.
2. A vonatközlekedés már megindult, **viszont** a repülők még nem szállhattak föl.
3. Súlyomvívjogás süvített a lombok fölött, **és** hosszan hallatszott a varjak káromása.

6. Határozd meg a impresszionizmus fogalmát, nevezd meg képviselőit az irodalomban! (6 pont)

7. A következő fogalmak Móricz Zsigmondhoz kapcsolódnak. Hogyan? (8 pont)

a) Tiszacsécse – itt született az író	regény főhőse
b) Pallagi Erzsébet – az édesanyja	f) Posalaky úr – regényének egyik szereplője
c) Debrecen – itt tanult	g) Holics Eugénia –
d) Hét krajcár – egyik novellája	h) Soós család – Hét krajcár novellában
e) Nyilas Misi – Légy jó mindhalálig c.	szereplő család

8. Értelmezd Ady Endre A magyar Ugaron című versét! Írj rövid, tömör fogalmazást! (8 pont)

9. Nevezd meg az alábbi művek szerzőit! (6 pont)

- a) Vörösmarty Mihály: Ábránd
- b) Kölcsey Ferenc: Huszt
- c) Arany János: Nemzet-őr dal
- d) Ady Endre: A magyar Ugaron
- e) Petőfi Sándor: Nemzeti dal

10. Honnan az idézet? Nevezd meg a mű szerzőjét és címét! (10 pont)

- a) S a sírt, hol nemzet sülyyed el, / Népek veszik körül... **Vörösmarty Mihály: Szózat**
- b) Vad indák gyűrűznek körül / Míg a föld alvó lelkét lesem... **Ady Endre: A magyar Ugaron**
- c) Mi lesz, hogyha Dózsa György kósza népe / Rettenetes, nagy dühvel özönöl?...
Ady Endre: Dózsa György unokája vagyok én
- d) Két ifjú térdel, kezökben lant, / A kopja tövén, mintha volna feszület...
- e) Fényesebb a láncnál a kard, / Jobban ékesíti a kart... **Petőfi Sándor: Nemzeti dal**

Összesen: 89 pont

KULCS
a járási /városi vetélkedőre (2019-2020)

10. osztály

1. Javítsd ki a helyesírási hibákat! (20 pont)
(A tanuló hibáit a 20 pontból vonjuk le!)

Az első meteorológiai állomások a XIII. század végén jöttek létre. A tudományos kutatás ugyanis csak akkor vehette kezdetét, amikor feltalálták az olyan fontos műszereket, mint a barométer és a higanyos hőmérő. Az időjárás-előrejelzések gyakorlati haszna azonban még nagyon korlátozott volt, mivel a megfigyelési eredményeket csak nagyon lassan tudták továbbítani. A helyzet akkor változott meg, amikor 1837-ben feltalálták a távírót.

Napjainkban a Föld szinte valamennyi országának van saját nemzeti meteorológiai szolgálata, amely figyeli az időjárást, feldolgozza az időjárási adatokat és közzéteszi az időjárás-jelentéseket. A nagyobb országok meteorológiai szolgálatai különböző ágazatokra oszlanak: közlekedés-, repülés-, agrármeteorológia, tengeri időjárási szolgálat.

2. Elemezd a mondatot! Készítsd el az ágrajzát! (10 pont)
(5 pont – a mondatelemzésre, 5 pont – az ágrajzra.)
Ha helytelen a megoldás, akkor az 5-5 pontból vonjuk le a hibákat!)

Technikai okokból a következőképpen ábrázoljuk:

Az altató nóta hangzik ajkán.

altató – minőségjelző
nóta – alany
hangzik – állítmány
ajkán – helyhatározó

3. Írd le betűkkel az alábbi számokat! (9 pont)

2 000 - kétezer, 208 - kétszáznyolc, 30 186 – harmincezer-száznyolcvanhat,
50 505 – ötvenezer-ötszázöt, 300 587 – háromszázezer-ötszáznyolcvanhét,
5 000 000 - ötmillió, 46 056 – negyvenhatezer-ötvenhat, 1 999 -
ezerkilencszázkilencvenkilenc,
19 531 183 – tizenkilencmillió-ötszázharmincegyezer-száznyolcvanhárom

4. Pótold a hiányzó mássalhangzót, a -j hangot jelölő megfelelő betűt! (13 pont)

király, folyó, jegesmedve, csuklya, éjszaka,
helyes, ifjúság, műselyem, tavaly, lyukas, erkély, szófaj, folyosó,

5. Írd le a mondatokat, pótold a hiányzó kötőszót! Ábrázold a tagmondatok közötti viszonyt! (3 pont)

1. A buszon már álltak, és minden ülőhely el volt foglalva.
2. Vigyétek arrább a kiscicát, mert a kutyával gyűlik meg szegénynek a baja!
3. Reggel nagyon lassan közlekedtek a vonatok és a buszok, mivel ráfagyott a víz az utakra.

6. Mutasd be röviden, mit tudsz az Ómagyar Mária-siralomról! (6 pont)

7. Hol olvastál róluk? Melyik mű szereplői? (4 pont)

- a) Nyilas Mihály – Légy jó mindhalálig
- b) Soós család – Hét krajcár
- c) Zrínyi Miklós – Szigeti veszedelem
- d) Júlia – Hogy Júliára talál / Rómeó és Júlia

8. Jellemezd a reneszánsz stílust! (6 pont)

9. Nevezd meg az alábbi művek szerzőit! (8 pont)

a) Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	e) Balassi Bálint: Adj már csendességet
b) Balassi Bálint: Darvaknak szól	f) Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem
c) Móricz Zsigmond: Hét krajcár	g) Kovács Vilmos: Verecke
d) Janus Pannonius: Búcsú Váradtól	h) József Attila: Születésnapomra

10. Honnan az idézet? Nevezd meg a mű szerzőjét és címét! (10 pont)

- a) S az út... kígyó vedlett bőre. /Hány népet vitt temetőre... **Kovács Vilmos: Verecke**
- b) Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel / egy-egy bokor, nevét, virágát is tudom...
Radnóti Miklós: Nem tudhatom
- c) Vad indák gyűrűznek körül / Míg a föld alvó lelkét lesem...
Ady Endre: A magyar Ugaron
- d) .. itt legeltetett a kis Csöre, nem is ment a nádas felé, hanem a dinnyeföld felé...
Móricz Zsigmond: Árvácska
- e) Sehonnai bitang ember, / ki most, ha kell, halni nem mer ..
Petőfi Sándor: Nemzeti dal

Összesen: 90 pont

KULCS
a járási /városi magyar vetélkedőre (2019-2020)

11. osztály

1. Javítsd ki a helyesírási hibákat! (20 pont)

(A tanuló hibáit a 20 pontból vonjuk le!)

A Benei- és a Kelemen-hegy között félúton, a Borzsa folyó jobb partján, Kovászó község felett látszanak a kovászói vár bokrokkal és szederindákkal benőtt romjai. Hadászatiilag fontos hely volt, hiszen a Máramarosból az ország belsejébe vezető ún. sóutat ellenőrizte.

A vár első írásos említése 1390-ből való, amikor Zsigmond király Nagymihályi György fiának, János mesternek adományozta Várival együtt.

A várat északon, a folyó felől meredek sziklafal határolja, nyugat felől sziklás talajba vágott árok. A vár kissé szabálytalan háromszög alaprajzú, amelyhez délnyugatról egy kerek bástya csatlakozik.

2. Elemezd a mondatot! Készítsd el az ágrajzát! (10 pont)

(5 pont – a mondatelemzésre, 5 pont – az ágrajzra.)

Ha helytelen a megoldás, akkor az 5-5 pontból vonjuk le a hibákat!)

Technikai okokból a következőképpen ábrázoljuk:

A megvadult lovak felverték a csendet.

megvadult – minőségjelző

lovak – alany

felverték – állítmány

a csendet - tárgy

3. Válaszd el a következő szavakat minden lehetséges helyen! (12 pont)

e-dzés, táb-la, szék-ke, tin-tás, hal-lás, hosz-szú, bojt-juk, kré-mes, pöty-työs, vág-tat, ba-kancs, diny-nye

4. Írj meghívót valamilyen iskolai rendezvényre a polgármesternek! (6 pont)

5. Melyik alárendelő, és melyik mellérendelő mondat? Ábrázold a tagmondatok közötti viszonyt!(6 pont)

Technikai okokból a következőképpen ábrázoljuk:

1. Megfáztam, ugyanis kabát nélkül sétáltam. - mellérendelő, magyarázó

2. Olyat kérek, amelyet te. - alárendelő, tárgyi

3. Szólj szépen, vagy hallgass. - mellérendelő, választó

4. Lapátolni kell az úton, hiszen leesett a hó. - mellérendelő, magyarázó

5. Vártalak, hisz megbeszéltük. - mellérendelő, magyarázó

6. Azjöhet, aki szorgos.- alárendelő, alanyi

6. A következő fogalmak Madách Imréhez kapcsolódnak. Hogyan? (7 pont)

a) Alsósztrégova – itt született az író	e) Miltiádész – hadvezér, (5. szín)
b) Fráter Erzsébet – az író felesége	f) Kepler – csillagász, tudós, (8. és 10. szín)
c) Éva – a Tragédia főszereplője	g) Borbála – Kepler neje
d) Lucifer – a Tragédia főszereplője	

7. Jellemezd Ádám alakját Madách Tragédiájában! (6 pont)

8. Nevezd meg az alábbi művek szerzőit! (8 pont)

a) Petőfi Sándor: Nemzeti dal	e) Kölcsey Ferenc: Himnusz
b) Vörösmarty Mihály: Szózat	f) Mikszáth Kálmán: Tót atyfiak
c) Madách Imre: Az ember tragédiája	h) Radnóti Miklós: Nem tudhatom
d) Janus Pannonius: Búcsú Váradtól	j) Vajda János: Sirámok

9. Határozd meg ki kicsoda! (6 pont)

a) Noszty Feri –	d) Tóth Mari –
b) Vilma –	e) Tóth Mihály –
c) Kopreczky báró –	f) Homlódyné Máli néni –

10. Honnan az idézet? Nevezd meg a mű szerzőjét és címét! (10 pont)

a) Ha örül Horger Antal úr, / hogy költőnk nem nyelvet tanul ... **József Attila: Születésnapomra**

b) S égtek lelkemben kis rőzse dalok: / Füstösek, furcsák, búsak, bíborak ..

Ady Endre: Föl-földobott kő

c) S a sírt, hol nemzet süllyed el, / Népek veszik körül...

Vörösmarty Mihály: Szózat

d) Mondottam, ember: küzdj és bízva bízzál!

Madách Imre: Az ember tragédiája

e) Verecke híres útján jöttem én, / Fülembe még ősmagyar dal rivall...

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én

Összesen: 91 pont